

Find vej i Kastellet

Find vej og få historien på din smartphone

Kastellet 350 år

Forsvarsværket Sankt Annæ Skanse blev bygget her i 1627, men grunden var for blød, så skanserne sank.

Et nyt fæstningsanlæg var derfor nødvendigt og blev indviet i 1664 og har udviklet sig til Kastellet, som vi kender det i dag.

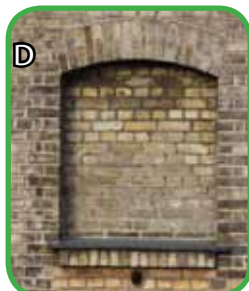
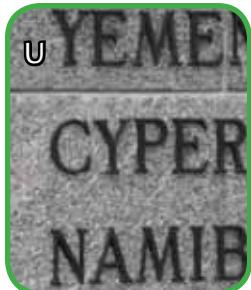
Gå en tur rundt på Kastellet og læs lidt om historien bag posterne på kortet. Du kan også scanne QR-koderne med din smartphone og læse mere om posterne.

En længere beskrivelse af historien bag posterne kan desuden findes på www.kastellets-venner.dk eller www.lyngbyok.dk/kastellet

Hvad er Find vej i Danmark?

"Find vej i Danmark" er en forenklet udgave af orienteringsløb. Man kan sagtens gå turen i stedet for at løbe. De fleste "Find vej i ..." er i skove og parker. Nogle "Find vej i ..." er i byer og tager dig rundt til steder med en spændende historie.

Se hvor i landet du også kan finde vej på www.findveji.dk

Sådan gør du!

Turen består af 22 poster. På kortet er posterne vist med en violet cirkel. Stedet du skal finde, er midt i cirklen. Der er et billede fra hver post i denne folder. Når du har fundet det billede der passer til stedet, skriver du billedets bogstav i felterne under orienteringskortet.

Bogstaverne danner en kort sætning.

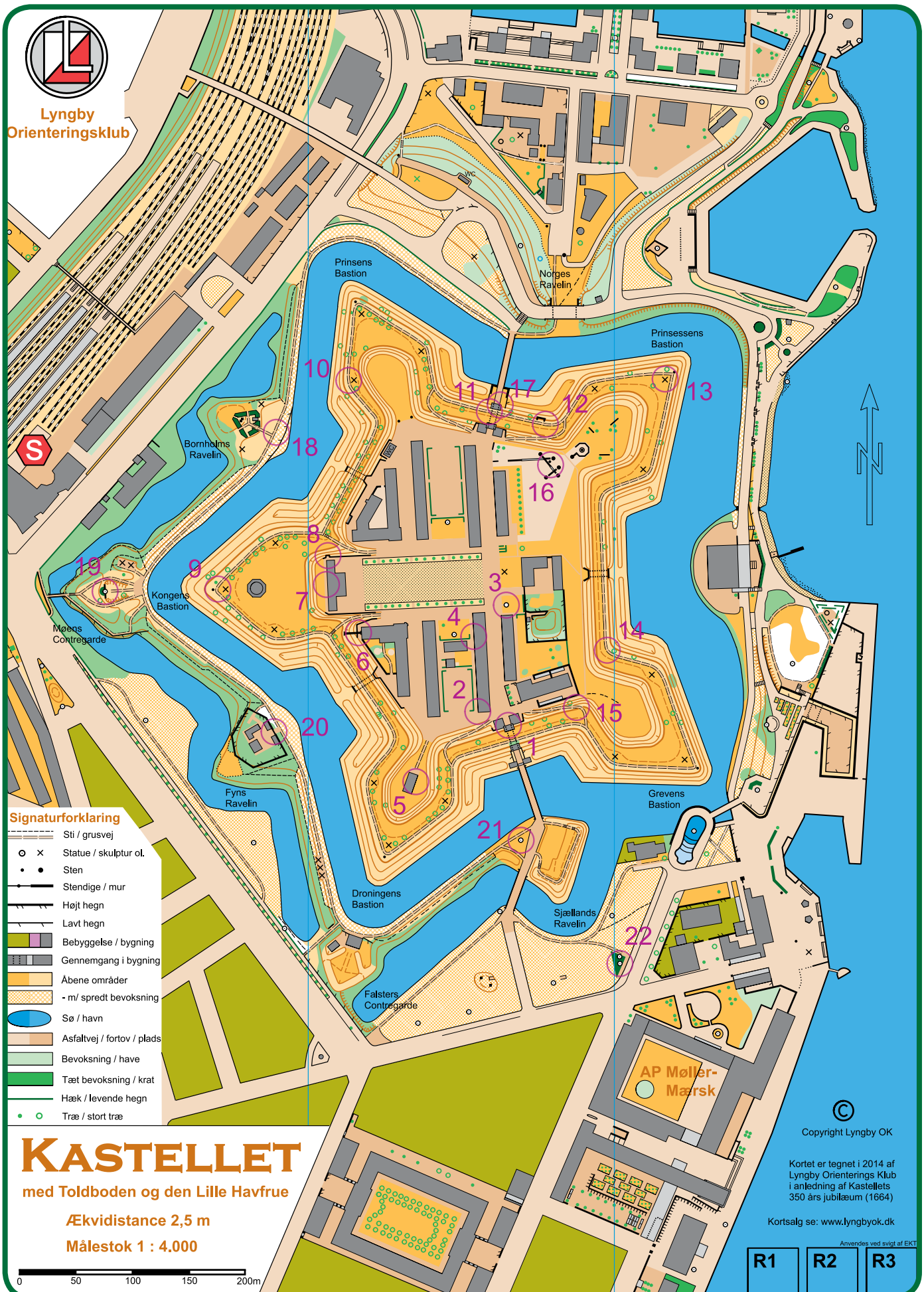

Du kan også lave din egen tur og finde færre poster, og måske fortsætte en anden dag. Det er helt op til dig!

Find trave- eller løbeskoene frem og kom med ud på tur!

Lyngby
Orienteringsklub

Signaturforklaring

- Sti / grusvej
- Statue / skulptur ol.
- Sten
- Stendige / mur
- Højt hegn
- Lavt hegn
- Bebyggelse / bygning
- Gennemgang i bygning
- Åbene områder
- m/ spredt bevoksning
- Sø / havn
- Asfaltvej / fortov / plads
- Bevoksning / have
- Tæt bevoksning / krat
- Hæk / levende hegn
- Træ / stort træ

KASTELLET

med Toldboden og den Lille Havfrue

Ækvidistance 2,5 m

Målestok 1 : 4.000

0 50 100 150 200m

Post	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
Foto																								T

Copyright Lyngby OK

Kortet er tegnet i 2014 af
Lyngby Orienterings Klub
i anledning af Kastelets
350 års jubilæum (1664)

Kortsalg se: www.lyngbyok.dk

Anvendes ved svigt af EKT

R1 R2 R3

Der er mange muligheder med "Find vej i Kastellet"

1. Brug din smartphone

Du kan downloade en kort tekst om hver post til din smartphone ved at scanne kode-feltet ud for postbeskrivelsen i denne folder. Du kan også finde teksterne til posterne via linket www.lyngbyok.dk/Kastellet

2. Læs mere på internettet

Der er et væld af historiske oplysninger på internettet om de steder du besøger. Klik ind på www.kastelletsvenner.dk efter turen og genoplev stedet og få både spændende og morsomme fortællinger.

Vil du vide mere om orientering kan du besøge Dansk Orienterings-Forbund på www.do-f.dk og i øvrigt på www.findveji.dk

Du kan også besøge Lyngby Orienteringsklub på www.lyngbyok.dk

3. Find vej i skolen

Turen kan bruges af skoleklasser, i tværfaglige forløb, og selvfølgelig i historieundervisningen.

4. Kortet

Kortet over Kastellet viser mange detaljer, som er markeret med forskellige signaturer.

Nord er altid opad (teksten i kortets overskrift definerer hvad der er op) og målestokken er her 1:4.000 så 1 cm på kortet er 40 m i virkeligheden.

Du bruger kortet til at finde vej mellem posterne. Alle veje og stier, som du må færdes på, er med på kortet. Kastellet er et område der emmer af historie. Bliv derfor på stierne, så du ikke kommer til at beskadige noget på turen.

Måske får du lyst til også at prøve at finde vej andre steder.

Der er faste poster i skove og parker i hele landet - og foto-orientering som denne i flere spændende byer. Se mulighederne på www.findveji.dk

Deltagere i projektet:

- Historiske tekster: Finn Andersen og Niels Elsborg, Kastellets Venner (www.kastelletsvenner.dk)
- Fotos: Henrik Knudsen
- Kort: Finn Blom Christensen, Lyngby Orienteringsklub
- Opsætning: Dansk Orienterings-Forbund

Kortet kan downloades fra

- www.lyngbyok.dk/kort
- www.findveji.dk

Scan QR-koden ud for postbeskrivelsen med din smartphone og få en kort tekst om posten.

Du kan også læse meget mere om alle posterne på Kastellets Venners hjemmeside www.kastelletsvenner.dk

Find vej i Kastellet og mød 350 års historie ...

Post 1: Kongeporten

Uret stammer fra Københavns gamle hovedvagt på Kgs. Nytorv. Da hovedvagten blev flyttet til Kastellet i 1874, tog man uret med og satte det ind over Kongeporten fra 1663. Navnet Kongeporten skyldes, at der er en buste af bygherren, Frederik d. 3., på ydersiden af porten.

Post 2: Artilleristokken

Sydenden af stokbarakken (Artilleristok) er ført tilbage til det oprindelige udseende fra 1664. Mansard-tagene på de andre stokke kom først til i 1780'erne. Der var oprindeligt to stuer (hver på 18 m²) på hver etage, hvor 6 soldater skulle bo (samt disses evt. koner og børn), men der var kun ildsted i stueetagen.

Post 3: Flagstang ved Kommandantgården

Kommandantgården er fra 1725. Oprindeligt boede kommandanten i Generalstok, men flyttede i 1725 til denne smukke bygning. Her blev der holdt forhør over Struensee, der også fik sin dom læst op her. Bag den røde gavl sad Griffenfeld fængslet, og overfor på Kirkepladsen var retterstedet opstillet lige ud mod gaden. Her skulle Griffenfeld have været henrettet, men han blev benådet i sidste sekund.

Post 4: Stenbock's fængsel

Kastellets første kirke lå her. Bygningen blev senere revet ned og erstattet med en præstebolig. Præsten måtte dog afgive sin bolig, da der fra 1714 til 1717 var brug for et standsmæssigt fængsel for den svenske feltmarskal Magnus Stenbock. Han fik bl.a. besøg af den russiske Zar Peter den Store, mens han sad her. Kan I se, hvor bygningen oprindeligt sluttede?

Post 5: Krudttårnet

Krudttårnet fra 1712 kunne rumme 1000 centner krudt (50 tons), og der var oprindeligt flere krudttårne, så der lå meget krudt i Kastellet. Et krudttårn ved Nyboder sprang i luften i 1779. Derefter flyttede man alt krudt ud af byen i fredstider. I stedet blev dette "tårn" brugt som nødfængsel efter et fangeoprør i Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset på Christianshavns torv i 1817. Det var nok det værste fængsel i Danmark, men også kun midlertidigt – bare 30 år!

Post 6: Bagerbroen

"Bagerbroen" blev brugt til at køre kornet fra kornmagasinet over til møllen. Melet blev bagt efter kørt ned ad rampen til bageriet, som rådede over to ovne, der til sammen kunne rumme 600 store 6-punds brød. Lofterne ovenover bageriet og Nordre Magasin kunne hver rumme 11.000 tønder korn (1.100 tons).

Post 7: Arresthuset bag kirken

Arresthuset bag kirken blev bygget lige op ad kirken. Det gav mulighed for at lave lyd-huller, så fangerne kunne høre præstens prædiken uden selv at blive set. Bag vinduet til venstre for døren sad Struensee fængslet i 1772, og bag det næste til venstre sad "flugtkongen" John Norcross i 16 år i et træbur. Derefter sad han yderligere 16 år i cellen bag andet vindue til højre for døren, i alt 32 år, til han døde i 1758.

Post 8: Slaverne

Kastellet var fra 1726 til 1851 hjemsted for "Kastels-slaverne", som var kriminelle og tiggere, der blev dømt til slavearbejde - i lænker - på Kastellet. De inddeltes i "ærlige" og "uærlige" slaver. De sidste var brændemærkede, dvs. havde mistet deres "ære" og kunne derfor aldrig vende tilbage til det normale samfund, mens en ærlig slave kunne håbe på benådning. Slaverne boede i arresthuset, og de farligste fanger havde retirade i hvælvingen!

Post 9: Møllen

Møllen på Kongens Bastion er fra 1847. Før den tid stod her en stubmølle af træ, der blæste omkuld i en storm. Der var planer om at bygge en krudtmølle her, med en masse gådefulde rum og en hemmelig gang ind til et slot, der skulle bygges på den nuværende kirkes plads. Men det blev aldrig til noget!

Post 10: Henrettelsespladsen

Prinsens Bastion. Her blev henrettelser ved skydning eksekveret – enten "hæderligt" forfra, eller "skamfuldt", dvs. skydning bagfra. Bastionen har også fungeret som kogeskole for intendantur-korpset (feltkøkkener). Nu står her 3 fine morterer, hvoraf den yderst på bastionen er krigsbytte fra de oprørske Slesvig-holstenere - efter treårskrigen (1848-50).

Post 11: Norgesportens fængseltårn

De to små tårne over Norgesporten har været brugt som fængsler for Kastellets egne soldater og befalingsmænd og for lavere officerer fra fremmede enheder. Tårnene har også tjent som boliger for ugifte officerer helt op i vor tid. En fuld russisk matros blev i 1858 indsat her til "afgiftning", men modtog rigelig med forsyninger gennem tremmerne fra Kastellets drenge.

Find vej i Kastellet og mød 350 års historie ...

Post 12: Tyskernes beskyttelsesrum

Indgang til det luftbeskyttelsesrum som tyskerne lod bygge under besættelsen i 1942. Rummet gik tværs igennem volden og havde 60 siddepladser og 26 liggepladser. Den sydlige indgang er nu dækket af den sti, der løber op på voldens inderside. Var der andre beskyttelsesrum i Kastellet under krigen?

Post 13: Bestykning

Kastellets bronzekanoner er støbt i Frederiksværk. Kan I se årstallene? Det er 12-punds kanoner (vægt af kanonkuglen), støbt i messing. De blev oprifede så sent som 1861 og anvendt i krigen 1864, hvor de var næsten 100 år gamle. Bevæbningen med kanoner i Kastellet har vekslet meget gennem tiderne, helt ned til blot omkring 20 kanoner og op til 100.

Post 14: Bunkeren i kommandantens have

Den store bunker i Kommandantens have blev bygget af tyskerne under 2. verdenskrig. Den nåede dog ikke at komme i brug under krigen, men blev i næsten 20 år dansk hovedkvarter under den kolde krig fra 1978 til efter "murens fald"! Mod syd ses Grevens Bastion. En jernbane fra Nørreport station gik gennem Grevens bastion og gennem volden lige øst for Norgesporten mod Frihavnen fra 1894 til 1988.

Post 15: Hovedvagtens arrest

Kastellets hovedvagt siden 1874. Efter krigen sad de højeste tyske officerer, f. eks. Werner Best, Bovensiepen og Pancke, fængslede her. Også de værste danske forrædere fra den dansk-tyske terrorgruppe "Petergruppen" sad her, inden de fleste blev henrettede.

Post 16: Monumentet for Danmarks

Internationale Indsats efter 1948

Monumentet er udført af kunstneren Finn Reinbothe og er rejst i respekt for de mere end 100.000 danskere, der siden 1948 har været udsendt af Regering og Folketing til konflikt- og katastrofeområder. Det blev indviet i 2011 på flagdagen for Danmarks udsendte den 5. september.

Post 17: Norgesporten sprængt af tyskerne

Norgesporten blev sprængt af tyske tropper 9. april 1940. Mærker efter sprængningen ses stadig i yderportens murværk. Pavillonerne husede Kastellets hovedvagt indtil 1856. Fra 1664 til omkring 1750 stod der strafferedskaber som træhest og kag (piskepæl) på Kastellet – først på Kirkepladsen og sidenhen ved Norgesporten. Derefter gik man over til at straffe med tugthus.

Post 18: Udfaldsport set fra Bornholms Ravelin

Denne del af udenværket hedder "Bornholms Ravelin". En ravelin er en ø, som beskytter en (udfalds)port, som den, der ligger lige på den anden side af voldgraven. I fredstid brugtes udfaldsportene som adgang til "vandhusene", som var Kastellets toiletter, bygget på pæle i voldgraven. Vandet i graven blev også anvendt som drikkevand!

Post 19: Monument på Møens Contregarde

Monumentet på "Møens Contregarde" blev rejst i 1920 til ære for de soldater fra Norge, Sverige og Finland, der mistede livet i krigen 1848-50 og især 1864. På den anden side af voldgraven ses møllen på "Kongens Bastion".

Post 20: Huset på Fyns Ravelin

Det gule hus blev bygget i 1709 som opbevarings-sted for forsvarsvåben. Fra 1805 var det benyttet af artilleristerne, der passede skytset på udenværkerne, og senere blev det bolig for smedene ved "fæstningens fortifikation". Nu bruges det af kommunens gartnere.

Post 21: Mindesmærke fra WW2

Soldaten her er et mindesmærke for de danske faldne i allieret tjeneste under 2. verdenskrig. Han er derfor i Britisk uniform. Han ser over mod Sjællands Ravelin, hvor der oprindeligt stod en vagtbygning, som også husede studenterarresten for de studenter, der var medlemmer af Livjægerkorpset og måtte sone deres synder.

Post 22: Anders Lassen

Foran Frihedsmuseet er der buster af to danske krigshelte fra 2. verdenskrig: Anders Lassen, der modtog den sjældne dekoration Victoriakorset, og flyveren Kai Birksted, der var det eneste danske flyver-"es" i allieret tjeneste.

